

gent:

TIPS

Voorlezen aan meertalige kinderen

ONDERWIJSCENTRUM GENT

In deze folder vind je als voorlezer tips die je kunt gebruiken bij het voorlezen aan (meertalige) kinderen.

Geniet met volle teugen van taal en voorlezen en geef dat (voor)leesplezier ook door aan de kinderen!

Veel succes... en plezier!

DE VOORDELEN VAN VOORLEZEN

Voorlezen is iets waar zowel jonge als al wat oudere kinderen enorm van kunnen genieten. Het is meer dan enkel een leuk en gezellig moment van samenzijn: voorlezen heeft ook een positief effect op de taal- en leesvaardigheid van kinderen en op hun sociale en emotionele ontwikkeling. Ze zijn meer betrokken, vergroten hun woordenschat en kunnen zich beter concentreren.

Voor meertalige kinderen zijn de voordelen van voorlezen zelfs nóg groter, op voorwaarde dat er positieve aandacht is voor hun thuistaal.

VÓÓR HET VOORLEZEN

LEER DE KINDEREN KENNEN

Wil je meer weten over meertalige ontwikkeling?

Op www.meertaligheid.be vind je allerlei informatie over meertaligheid in een schoolcontext, met bronnenkaarten en tal van handige materialen.

01

Neem een positieve houding aan tegenover alle kinderen in je groep, ongeacht hun talige of culturele achtergrond.

→ Denk na over je eigen houding: hoe kijk je naar (talige) diversiteit en hoe sta je tegenover de meertaligheid en diversiteit in je groep?

→ Iedere taal is evenwaardig. Een kind dat tweetalig Nederlands – Frans is, heeft evenveel talent als een kind dat tweetalig Bulgaars – Nederlands is.

02

Toon respect voor de thuistaal van de kinderen.

De talen die je spreekt, maken deel uit van je identiteit. Als je aandacht toont voor de (thuis)taal van kinderen, waardeer je hen dus in alle facetten van hun identiteit. Zo voelen kinderen zich sneller thuis. Bovendien blijkt uit onderzoek dat kinderen met een andere thuistaal makkelijker Nederlands leren als hun thuistaal erkend of gestimuleerd wordt.

03

Erken de eigenheid van elk kind.

Elk kind is verschillend. Meertalige taalontwikkeling is vaak een grillig proces en verloopt bij elk kind anders. Wees geduldig, forceer niet en observeer elk kind gericht. Is het betrokken? Voelt het zich goed in zijn vel?

04

Wees je bewust van het taalverwervingsparcours dat meertalige kinderen afleggen.

Sta even stil bij de verschillende fasen in het leren van een tweede taal, de factoren die die fasen beïnvloeden en de typische kenmerken die ermee gepaard gaan. Door je bewust te zijn van deze ontwikkeling zorg je er mee voor dat meertalige kinderen beter begrepen en begeleid worden in hun taalleerproces.

→ **Stille periode:** Veel anderstalige kinderen gaan door een non-verbale of ‘stille periode’ in de loop van de eerste taalverwervingsjaren. Dat is perfect normaal. Ze nemen eerst de nieuwe taal op en beginnen pas te spreken als ze zich voldoende zeker voelen. Zorg voor een veilige en uitnodigende sfeer, waarin kinderen zich niet geremd voelen om te spreken en fouten te maken. Geloof in het leervermogen van kinderen en ga positief in op elke poging tot communicatie, ook als dat in de thuistaal is. Dwing kinderen niet om te spreken, maar blijf wel zelf tegen hen praten.

→ **Vermenging van talen:** Sommige kinderen zullen in het begin woorden en zinsstructuren van verschillende talen door elkaar gebruiken. Pas na verloop van tijd leren ze welke woorden bij welke taal horen.

→ **Tempo:** Een taal leren kost tijd. Hou in je achterhoofd dat het ongeveer 2 jaar duurt voor een meertalig opgevoed kind om de alledaagse taal even goed onder de knie te krijgen als een moedertaalspreker. Kijken we naar de schoolse taal, dan duurt het zelfs 5 tot 8 jaar voor een meertalig kind op het niveau van een moedertaalspreker zit. Ga daarom bewust om met de taalfouten die kinderen maken. Verbeter hen niet expliciet, maar herhaal de zin met de juiste vorm. Op die manier nemen ze na verloop van tijd de correcte vorm over. Zodra kinderen 6 jaar oud zijn, mogen taalfouten geleidelijk en in een veilige sfeer verbeterd worden.

TIJDENS HET VOORLEZEN

HOU DE MAGIE ERIN

01

Kies een boek met een duidelijke verhaallijn.

Het is belangrijk dat de verhaallijn goed te volgen is en aansluit bij zowel de leeftijd als de leefwereld van de kinderen. Creëer een rustige omgeving om in voor te lezen.

03

Lees het verhaal al eens op voorhand, ook hardop.

Verken vooraf het onderwerp van het boek. Plan activiteiten waarin het thema aan bod komt. Zo kun je je beter voorbereiden op de reacties tijdens het voorleesmoment en proef je meteen ook al eens of de woorden wel goed in de mond liggen.

05

Leg moeilijke woorden uit.

Gebruik afbeeldingen, pictogrammen, prenten, foto's en voorwerpen om moeilijke woorden uit te leggen. Je kunt woorden die kinderen niet begrijpen ook uitbeelden of voortonen, of vragen aan andere kinderen om ze uit te leggen.

07

Spreek rustig en duidelijk.

Gebruik voldoende intonatie en zet je lichaamstaal mee in terwijl je voorleest. Spreek in een rustig tempo, zodat alle kinderen kunnen volgen.

02

Zorg voor visuele ondersteuning.

Kies voor een boek met korte zinnen en duidelijk zichtbare illustraties. Zo kunnen alle kinderen de tekst in het Nederlands (en eventueel in een andere taal) volgen en tegelijk ook zien wat er in het verhaal gebeurt. Wijs telkens de passende illustraties aan tijdens het voorlezen.

04

Leid het boek in.

Kijk samen naar de kaft en de titel, toon de afbeeldingen, kondig de hoofdpersonages van het verhaal aan, laat hen voorspellen waarover het verhaal zal gaan en vraag hen wat ze over dat onderwerp weten.

06

Probeer de sfeer en de magie van het verhaal vast te houden.

Plezier beleven aan boeken is enorm belangrijk, al van bij het voorlezen. Op die manier worden kinderen ook zelf enthousiaste lezers. Gebruik waar mogelijk de namen van de kinderen in het verhaal.

08

Verhoog de betrokkenheid met vragen.

Tijdens het voorlezen kun je pauzes inlassen om open vragen te stellen. Zo verhoog je de betrokkenheid van kinderen bij het verhaal:
Over wie of wat gaat dit boek?
Waarom heeft ... dat gedaan?
Hoe lost ... dat op? Hoe voelt ... zich?

Wil je zelf aan de slag met meertalig voorlezen, maar zoek je nog inspiratie?

Achteraan vind je een lijst met inspirerende tips.

09

Ga in interactie met de kinderen.

Kinderen brengen heel wat kennis en vaardigheden mee van thuis. Benut die ook tijdens het voorlezen en speel erop in. Ga in op alle taaluitingen van een kind, ook op uitingen in een taal die je niet begrijpt. Zeg bijvoorbeeld dingen als: *Wat is het hier gezellig! Waarover zijn jullie aan het praten? Wat wil je zeggen? Toon het eens? Zeg het eens aan een vriend.* Op die manier ervaren kinderen dat ook hun thuistaal gewaardeerd wordt. Dat stimuleert een positieve kijk op zichzelf en op verschillende talen, waaronder ook het Nederlands.

10

Sluit het voorlezen af met een concrete activiteit.

Zing een liedje, speel het verhaal na, geef de kinderen een kleurplaat, speel een spelletje dat bij het boek past, maak een tekening en noem maar op. Op die manier geef je de kinderen onmiddellijk de kans om (moeilijke) nieuwe woorden te gebruiken en ze te oefenen in een andere context.

MEERTALIG VOORLEZEN

OMARM ANDERE CULTUREN

Voorlezen in meerdere talen is om verschillende redenen een aanrader. Je brengt de kinderen op een laagdrempelige en positieve manier in aanraking met taal. Door ook een interactieve activiteit aan een verhaal te koppelen, leren kinderen bovendien elkaars talige en culturele achtergronden beter kennen en waarderen. Zo draag je bij aan een open en positieve houding tegenover diversiteit bij alle kinderen.

01

Hou rekening met taalgevoeligheden.

Soms zijn er binnen een taal belangrijke verschillen tussen bepaalde varianten. Zo zijn er bijvoorbeeld verschillen tussen Standaardarabisch en klassiek Arabisch. Er zijn ook landen waar er naast de landstaal verschillende andere (lokale) talen of dialecten worden gesproken.

02

Ga op zoek naar meertalige boeken of boeken met interculturele inhoud.

Probeer indien mogelijk hetzelfde verhaal voor te lezen in twee verschillende talen: een keer in het Nederlands en een keer in een andere taal (door een moedertaalspreker). Zo leren kinderen verbanden leggen tussen talen op het gebied van woordenschat, zinsconstructies en culturele gelijkenissen en verschillen.

03

Maak kinderen nieuwsgierig naar andere talen en culturen.

De rijkdom aan talen in je groep of omgeving is een ideale voedingsbodem om aan meertalig voorlezen te doen, maar durf ook eens te kiezen voor een taal die verder van ons af ligt en niet in je groep voorkomt. Waarom bijvoorbeeld eens niet een verhaal in het Japans, of in een Afrikaanse taal? Zo maak je kinderen nieuwsgierig naar diverse talen en culturen.

04

Wees je bewust van bepaalde culturele gevoeligheden.

Vermijd verhalen met stereotiepe beeldvorming. Bereid je goed voor en toets indien nodig af met een native speaker om te weten te komen waar er gevoeligheden kunnen liggen.

05

Ondersteun de ouders.

Meertalige ouders kunnen erg onzeker zijn over het gebruik van de moedertaal bij hun kinderen. Ze zijn vaak (over)bezorgd en denken dat de ontwikkeling van het Nederlands er trager door verloopt. Het is erg belangrijk om de ouders te stimuleren hun kinderen ook een goede basis mee te geven in de taal die ze zelf het best beheersen. Geef ouders de boodschap dat voorlezen in de moedertaal ook de ontwikkeling van het Nederlands versterkt. Onderwijscentrum Gent heeft de folder *Je spreekt thuis verschillende talen? Dat is goed voor je kind!* ontwikkeld. In die folder – in het Nederlands en in 14 andere talen – krijgen ouders nuttige tips om met hun kind de thuistaal te gebruiken en alle troeven van meertaligheid écht te benutten.

INSPIRATIELIJST

**Op zoek naar twee- of meertalige boekjes,
of naar boeken met interculturele inhoud?**

Enkele aanraders:

- **Foyer** (op hun website vind je een uitgebreide lijst met anderstalige boeken en uitgeverijen, Nederlands in combinatie met andere talen)
- **Nik-Nak** (tweetalige boeken, Nederlands in combinatie met een andere taal)
- **Buro Extern** (boeken voor peuters en kleuters, Nederlands in combinatie met andere talen)
- **Mantra Lingua** (Engels in combinatie met een andere taal)
- **Milet Books** (Engels in combinatie met andere talen)
- **O Mundo** (Wereldbibliotheek, een project van iedereen leest, met boeken in andere talen vertaald naar het Nederlands)
- **Studio Sesam** (boeken met interculturele inhoud, door internationale schrijvers)
- **Baloena** (een verhaal gebaseerd op levensechte ervaringen in een Afghaans vluchtelingengezin in Gent)
- **Tweetalige boekjes** die geschreven zijn door OKAN-leerlingen uit Portus Berkenboom in Sint-Niklaas

Zoek je nog meer inspiratie?

Neem dan zeker een kijkje op www.meertaligheid.be of www.metrotaal.be

ONDERWIJSCENTRUM GENT

AC Portus – zesde verdieping
Keizer Karelstraat 1, 9000 Gent

onderwijscentrum@stad.gent
Tel.: 09 323 50 50

www.onderwijscentrum.gent

Voor vragen en informatie

Ayse Isçi

ayse.isci@stad.gent

Steven Delarue

steven.delarue@stad.gent